

DEBRECENI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

4028 DEBRECEN, KASSAI ÚT 26. | POSTACÍM: 4010 DEBRECEN, PF. 81.

TEL.: (52) 512-700; (52) 512-701 | FAX: (52) 446-919

HONLAP: [HTTP://JOG.UNIDEB.HU/](http://jog.unideb.hu/) | E-MAIL: INFO@LAW.UNIDEB.HU

A „JOGÁSZOK, JOGI KÉPZÉS ÉS MUNKAERŐPIAC” CÍMŰ RENDEZVÉNY FŐBB TAPASZTALATAI

2013. június 14-én két, egymással szorosan összefüggő rendezvényre került sor a Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Karán:

- délelőtt megalakult a Kar *Társadalmi Tanácsa*, mely működési szabályzatából eredően, szakmai támogatása révén a gyakorlati képzés erősítését hivatott szolgálni. Ebben a támogató tevékenységben az Észak-alföldi Régió klasszikus jogi hivatásrendjeinek a képviselői mellett a közigazgatás és a vállalati szféra jogászai is részt vesznek,
- a délutáni program *a jogi képzés, a jogi képzés és a munkaerőpiac kapcsolata köré szerveződött*. Először előadások hangzottak el, majd részben ezekre, részben a szervezők által előzetesen feltett kérdésekre reflektálva egy szakmai kerekasztal beszélgetés folyt a vázolt témákról. Az előadások és a beszélgetés alapvetően két nagy téma köré csoportosultak: a jogászai professziók helyzete és a professziókhöz szükséges tudás és képességek, készségek köré. Kérdésként merült fel, hogy mi lehet ezekben az egyetemi jogász képzés szerepe.

A jogászai professziók helyzetét az előadók alaposan körbejárták, főként azok sajátosságai, valamint az egyes professziókba való bekerülés aspektusából. Az előadások jól rámutattak a különböző jogászai (lásd: ügyvédi, ügyészi, bírói, jogtanácsosi, közszolgálati tisztviselői) tevékenységek arculatának, szerepének, mobilitási és rekrutációs mechanizmusainak, a „beválogatás” lépcsőinek és eszközeinek a lényegi eltéréseire. *A jogászai hivatások közös eleme az egyetemi képzés során átadott tudás, a professziók között azonban a bekerülés módját és a szükséges kompetenciákat illetően már lényeges eltérések vannak.* Az előadások utáni kerekasztal beszélgetés során főként a szükséges tudásra és kompetenciákra koncentráltak az előadók és a hozzászólók. Ennek kapcsán gyakran történt utalás a magyar jogi képzés jelenlegi képzési filozófiájára és az alkalmazott oktatási módszerekre.

Felmerül a kérdés, hogy *miben lehet felvázolni a jogászai professziókhöz szükséges tudásra és kompetenciákra vonatkozó vélemények lényegi vonásait.* A következőkben ismertetjük a jelenlévőktől elhangzott véleményeket és észrevételeket, majd keretbe foglalva pontokba szedjük a javaslatok lényegi elemeit. A legtöbb előadó és hozzászóló kiemelte, hogy *a hazai jogászképzés (generalistákat képezve) nagy mennyiségű elméleti, illetve konkrét jogszabályi ismeretet ad át a hallgatónak.* Elvárás és bírálat a magyar jogi képzéssel kapcsolatban, hogy

sokkal inkább a megszerzett tudás alkalmazásának, a jogi ismeretanyagon belüli tájékozódás képességének, a „logikus” gondolkodásnak az átadására kellene koncentrálni. A hallgatóknak a hazaitól eltérő jogi képzésekről konkrét tapasztalata van, hisz az Erasmus csereprogramok során azt tapasztalják, hogy más országok jogi képzéseiben nem a tételes jogi anyag, a jogszabályok elsajátításán, hanem a szemlélet formálásán van a hangsúly. A képzés során átadott tudást illetően a speciális területek ismeretanyagának az átadását vetették fel az előadók és hozzászólók.

A tudásátadás, de még inkább a képességek és készségek átadása és fejlesztése a szűkebben vett egyetemi képzés mellett a gyakorlati képzésben mehet végbe. A gyakorlati képzés gyakran, mint a képzés „gyakorlatiassága” vetődik fel, sokan kiemelték azt, hogy *a képzésnek a jelenleginél „gyakorlatiasabbnak” kell lennie, igaz, ezt a kialakult curriculum, a képzés tradíciói és a szervezés gyakorlati vonatkozásai nem teszik egyszerűvé.* Így például a gyakorlatok jelentős mértékben nyárra esnek, amikor az intézmények nem, vagy csak alacsonyabb intenzitással, kevesebb munkatárssal működnek – ráadásul a gyakorlatok időtartama is rövid. A képzés „gyakorlatiasságát” az is növelheti a vélemények szerint, hogyha *több gyakorlati szakember venne azokban részt – ezt azonban sem a felsőoktatás jelenlegi anyagi helyzete, sem az óraadókkal kapcsolatban elvárt tudományos teljesítmény és fokozat nem könnyíti meg.* Ez ebben a formájában a szakmai szocializáció lehetőségeit is rontja, nemcsak a tudás, az ismeretek átadásában, de legalább annyira a kompetenciák és attitűdök fejlesztésében.

JAVASLATOK A GYAKORLATI KÉPZÉS ERŐSÍTÉSE, SPECIÁLKOLLÉGIUMOK KÖRÉNEK SZÉLESÍTÉSE KAPCSÁN:

- kevés a szakmai gyakorlat időtartama (3 hét), érdemes lenne megemelni (6 hét);
- a gyakorlatokat nem az államvizsga előtti periódusra kellene ütemezni;
- tárgyalások gyakoribb látogatása;
- önkéntes munka végzése;
- a későbbi szakjogász képzés szempontjából fontos speciálkollégiumok indítása már az alapképzés időszakában [retorika, informatika, közgazdaságtan];
- bizonyos jogforrások készségszintű elsajátítása elengedhetetlen [Alaptörvény, BTK, PTK], ugyanakkor más jogforrások szövegét vizsgákon lehessen használni;
- vezetési és szervezési ismeretek elsajátítása.

A tudással összefüggő elvárások és vélemények között a „magas szintű jogi elméleti tudás” megléte mellett *kiemelkedik a nyelvi tudás és a digitális tudás szerepe*, hisz nincs olyan jogi terület, jogász professzió, ahol ne lenne kiemelt szerepe a nyelvek ismeretének, és az informatikai tudásnak (a legtöbb területen már digitalizálták az ügymenetet, az űrlapokat, és az archiválást). *Felvetődött, hogy a nyelvi képzést szaknyelvi képzés formájában a képzés elejétől el kell kezdeni.*

JAVASLATOK A NYELVTUDÁS FEJLESZTÉSE, NYELVOKTATÁS, KÜLFÖLDI (TOVÁBB)KÉPZÉS BIZTOSÍTÁSA KAPCSÁN:

- intenzív szakmai nyelvoktatás: lehetőleg két nyelv, első évfolyamtól a végzésig [angol, német, francia]; tárgyalóképes nyelvtudás [orosz, ukrán, román];
- külföldi tanulmányutak [képzési idő alatt teljesített részképzés], más jogrendszerek és jogi

Az előadók és a hozzászólók elvárása a kompetenciák kialakításához és fejlesztéséhez kapcsolódik, ami gyakran a képzés metodikai és didaktikai átalakítását is igényli. Bár az egyes jogász professziókhöz szükséges kompetenciák között lehetnek különbségek, mégis meghatározható a kompetenciáknak az a köre, amire sokan utaltak. A kompetenciák egyik része általános kompetencia, másik része személyes. Az előadók és a hozzászólók a következőket tartották fontosnak: bizonyos munkaterületeken, pozíciókban fontos a tudományos-, szakmai publikáció megírásának képességével rendelkezni; a legtöbb jogász professzióban képesnek kell lenni több dologban egyidejűleg elmélyülni; a jog „szöveg szerinti” értelmezése helyett képesnek kell lenni az eligazodásra, az elvek és célok megértésére, a logikai elemzésre és a mérlegelésre több dolog között. Ugyancsak fontos a tanult ismeretek alkalmazásának a képessége („tudjon szerződést kötni”). Általános jogász kompetenciának tűnik a szóbeli és írásbeli kommunikáció képessége, a magabiztos fellépés, a határozottság, a tervezés és a szervezés képessége, a precizitás, a határidők betartása, ugyanakkor – és gyakran egyidejűleg – a kreativitás, a „helyes tényállás” önálló megítélésének a képessége. Többen is kiemelték a hivatástudat szerepét, és ugyancsak fontosnak tartották a segítőkészséget, az udvariasságot.

JAVASLATOK AZ ADOTTSÁGOK, KÉSZSÉGEK, KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE KAPCSÁN:

- sokirányú érdeklődés, önállóság, alkalmazkodó készség, flexibilitás, jog-összehasonlítás képessége;
- kreativitás, problémamegoldó gondolkodás;
- verbális és írásbeli készségek, önálló szövegalkotás (írás- és beszédművek, okirat-szerkesztés), tudományos kutatás;
- egyensúly kialakítása az oktatás során: lényeg- és összefüggés kiemelő képesség ↔ hatályos joganyag memorizálása;
- joganyagok komplex használata.

Az előadások és hozzászólások által érintett kérdések, vélemények és elvárások fontosak a DE-ÁJK képzéseinek fejlesztése szempontjából. Az elvárások elsősorban a képzések gyakorlatiasságával, valamint a kompetenciák és attitűdök fejlesztésével kapcsolatosak, a tudást illetően nagyobb a konszenzus. Ez azt mutatja, hogy a DE-ÁJK képzésében inkább egyrészt metodikai és didaktikai, másrészt a szakmai szocializációval összefüggő változtatásokat indokolt véghezvinni.